

“HIV statümün dedikodu konusu yapıldığını öğrendim.”

Öncelikle HIV statünüz kişisel bir sağlık verisidir. Bu bilginin isteğiniz dışında üçüncü kişilerle paylaşılması veya üçüncü kişiler tarafından ele geçirilmesi suçtur. Dolayısıyla HIV pozitif olduğunuz bilginin izniniz olmadan ele geçirilmesi, başkalarına verilmesi veya yayılması Türk Ceza Kanunu'nun 134 ve devamı maddelerindeki hükümlerince suç teşkil eder. Belirtmek gerekir ki, bu fiilin kamu görevlisi tarafından görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle ve belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde suçun nitelikli hali gerçekleşir, buna bağlı olarak cezanın yarı oranda artırılacağı öngörülmüştür. Konuyu Cumhuriyet Başsavcılığı'na taşıyabilirsiniz.

“Şikayetim sonucunda neler olur?”

Şikayet mercilerine göre yaptırımlar farklılık gösterir. İhlal türüne göre farklı mevzuatlarda düzenlenmiş yaptırımlardan bazıları disiplin, kınama, hapis, para ve meslekten men cezalarıdır. Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılan şikayetlerde suçu işleyen kişi hapis cezası ile, meslek odalarına yapılan şikayetler sonucunda ise meslek hayatını etkileyebilecek yaptırımlarla karşı karşıya gelecektir. Hak ihlallerinin yaptırımsız kalmayacağını, ulusal ve uluslararası mecralarda hakkınızı arayabileceğinizi hatırlatmak isteriz.

Pozitif Yaşam Derneği; HIV ile yaşayanların, yakınlarının, gönüllülerin ve ilgili meslek uzmanlarının bir araya gelerek 2005 yılında oluşturduğu ve 15 yılı aşkın süredir HIV ve AIDS alanında farkındalık, savunuculuk ve destek çalışmaları yürüten bir sivil toplum kuruluşudur.

+90 216 418 10 61 (İstanbul)

+90 312 468 17 04 (Ankara)

info@pozitifyasam.org

@pydmerkezi

@HivAidsTurkey

@pozitifyasamdernegi

www.pozitifyasam.org

Bu içerik, Federal Alman Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı'nın (BMZ) ve Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları Birimi (ECHO) ortak finansmanı ile yürütülen "Toplum Merkezleri ve Yerel İnisiyatifler Projesi (CLIP)" kapsamında hazırlanmıştır. İçeriği, Avrupa Birliği'nin maddi desteğiyle yürütülen insani yardım faaliyetlerini kapsamaktadır ve görevlendiren kurumların görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

HIV ve Ayrımcılık

İnsan Hakları ve HIV'in ilişkisi nedir?

İnsan hakları, insanların kişisel özelliklerinden bağımsız olarak, doğumuyla birlikte elde ettiği, onurlu yaşam sürdürebilmesi için gerekli ve vatandaşı olduğu devlet tarafından koruma altına alınması gereken haklar bütünüdür. Temel insan hakları kişinin yaş, cinsiyet, milliyet, din, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, HIV statüsü vb. de dahil olmak üzere hiçbir ayırım sebep gösterilerek kısıtlanamaz. Her bireyin kişilik hakları vazgeçilmezdir. HIV ile yaşayan kişilerin hak ihlaline uğrayarak toplumdaki dışlanması sonucu, insanlar teşhis almak ve tedavi olmak noktasında çekinceler yaşar. Hak ihlalleri aslında HIV ile yaşayan kişilerin uğradığı damgalama ve ayrımcılığın somut halidir. Bu sebeple hak ihlallerinin ortadan kalkması, HIV ile yaşayan insanların hayatını kolaylaştırmakla beraber HIV yayılımını engeller, tedavi oranının artmasına katkıda bulunur.

“Hak ihlaline uğradığımda ne yapabilirim?”

1949 yılında Türkiye'nin de imzacı olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si ile temel insan hakları koruma altına alınmıştır. Bu sayede ulusal ve uluslararası çerçevede vatandaşların temel insan haklarının korunacağı devlet tarafından taahhüt edilmiştir. Yaşadığınız ihlalin türüne göre Cumhuriyet Başsavcılığına, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna, Kamu Denetçiliği Kurumuna, hastanelerin Hasta Hakları Birimine, aile hekimlerinden sorumlu hekime, Tabipler Odasına, CİMER'e, İl İnsan Hakları Kurumuna, İl Çalışma Müdürlüğüne, adli ve idari mahkemelere ve yaşadığınız olayla ilgili olarak değişkenlik gösterecek birçok merciiye başvuru hakkınız mevcuttur. Uğradığınız hak ihlaline göre başvuru mercilerinin belirlenmesi için hukuki danışmanlık almanızı öneririz.

“Hak ihlaline uğradığımı nasıl anlayabilirim?”

Hukuk devletinde tüm yasalar önünde herkes eşittir. Eşit kişilere geçerli bir sebebe dayanmaksızın farklı muamele gösterilmesi ayrımcılıktır. Hastane, çalışma ortamı, sosyal yaşam gibi alanlarda HIV statünüz sebebiyle, diğer kişilerden farklı bir muameleye uğradığınızı fark ediyorsanız; hak ihlaline uğramış olma ihtimaliniz çok yüksektir. Konuyla ilgili hukuki danışmanlık almanızı öneririz. Derneğimiz tarafından HIV ile yaşayan kişilere sağlanan ücretsiz hukuki danışmanlık hizmetimizden faydalanabilirsiniz.

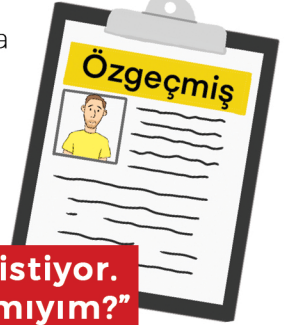

“Sağlık çalışanı tarafından ayrımcılığa uğradım. Ne yapabilirim?”

Tüm sağlık kurumlarının enfeksiyon kontrol standartları olmakla birlikte, bir hastanın HIV ile yaşıyor olması, yapılacak uygulamalarda herkese uygulanan standart enfeksiyon kontrol yöntemleri dışında bir yöntem gerektirmez. Bunun yanında sağlık bilginiz hastane içinde de olsa teşhis ve tedavinizde görev almayan kişilerle paylaşamaz. Bunlar ve benzeri durumlarla karşılaştıysanız ilgili sağlık çalışanı hakkında Hasta Hakları Birimine, Sağlık Müdürlüğü'ne, Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi'ne (SABİM), (hekim ise) Tabipler Odasına, CİMER'e, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna, adli mercilere ve bunlar gibi birçok merciiye şikayette bulunma hakkınız vardır.

“Eczacı tarafından ayrımcılığa uğradım. Ne yapabilirim?”

Eczacıların da diğer sağlık çalışanları gibi hastanın bilgilerini gizli tutma yükümlülüğü vardır. Türk Eczacılar Deontoloji Tüzüğü (madde 4) meslek ve sanatın icrası sırasında öğrendiği sırları, kanuni zorunluluk olmadıkça ifşa edemeyeceği düzenlenmiştir. Eczacınız HIV statünüzü biliyorsa, bunu üçüncü kişilerle paylaşması suç teşkil eder. Eğer eczacınız size HIV statünüz sebebiyle ayrımcı bir tavır sergiliyorsa (örneğin satış yapmayı reddetme, eczaneye almama, aşağılama vb.) bunların hepsi şikayete tabi ayrımcılık suçudur. Eczanede yaşadığınız hak ihlallerini Türk Eczacılar Birliği'ne, Sağlık Bakanlığı'na, Eczacı Odalarına ve Cumhuriyet Başsavcılığına bildirebilirsiniz.

“İşverenim HIV testi istiyor. Yaptırmak zorunda mıyım?”

İşe girişte HIV testi istenmesinin yasal bir dayanağı yoktur. İşe girişte çalışanlardan HIV testi istemenin herhangi bir gerekçesi olamayacağını, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) "HIV/AIDS ve Çalışma Yaşamıyla İlgili Davranış Kuralları" ile açıklamıştır. İşe alım aşamasında HIV testi istemek ayrımcılığa zemin hazırlamaktadır. Türkiye'de HIV ile yaşayanların TSK mensubu olması, Polis Akademisi'ne kabul edilmesi ve kayıtlı seks işçiliği yapması yasaklanmıştır. Bunlar dışındaki hiçbir iş kolunda çalışmalarını için kanuni bir engel yoktur, dolayısıyla HIV testi sonucu kişinin o işi yapabilmesi konusunda bir fark yaratamayacağı için HIV testi istenmesinin hizmet ettiği bir amaç da yoktur.